

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Житомирської області щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2022 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Житомирської області в IV кварталі 2022 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Житомирської області у IV кварталі 2022 року свідчать, що на тлі активних бойових дій і терористичних атак респонденти очікують **зменшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та негативно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців**. Інфляційні очікування незначно поліпшилися. Оцінки щодо девальвації національної валюти залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні значно вищими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 84.6% (у попередньому кварталі – «мінус» 25.0%) (графік 1). У цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 32.3%;
- **уповільнення зростання цін на споживчі товари та послуги:** 76.9% респондентів очікують, що інфляція перевищить 20.0% (у попередньому кварталі – 91.7%), у цілому по Україні – 62.4%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають воєнні дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 92.3% (у III кварталі 2022 року – 91.7%). У цілому по Україні – 88.5%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – «мінус» 15.4% (у попередньому кварталі – 16.7%) (таблиця). У цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 11.5%;
- **значне уповільнення зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 15.4% (у III кварталі 2022 року – 50.0%). У цілому по Україні очікується зменшення обсягів реалізації продукції: баланс відповідей – «мінус» 7.3%;
- **зменшення інвестиційних витрат** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – по «мінус» 9.1% (у попередньому кварталі – по 0.0%). У цілому по Україні – «мінус» 26.9% та «мінус» 16.6% відповідно;
- **збільшення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – 7.7% (найвищі очікування серед регіонів) (у попередньому кварталі – 8.3%) (графік 4). У цілому по Україні очікується помітне скорочення кількості робітників: баланс відповідей – «мінус» 20.1%;
- **стрімке зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства:** баланси відповідей – 100.0% та 76.9% відповідно (у III кварталі 2022 року – 100.0% та 91.7% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва більше впливатимуть ціни на енергоносії (вплив чинника посилюється), ціни на сировину та матеріали, а також проблеми з логістикою (графік 7);
- **повільніше зростання витрат на одиницю продукції:** баланс відповідей – 76.9% (у попередньому кварталі – 100.0%). Водночас респонденти очікують **зростання витрат на оплату праці одного найманого працівника вищими темпами:** баланс відповідей – 75.0% (у попередньому кварталі – 58.3%) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на сировину та матеріали, а також недостатній попит та брак кваліфікованих працівників (вплив останніх двох чинників посилюється порівняно з попереднім опитуванням) (графік 5).

Підприємства області і надалі очікують **зростання потреби в позикових коштах** найближчим часом (графік 8). **30.8% респондентів області відповіли, що планують брати банківські кредити** і надають перевагу виключно кредитам у національній валюті. Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають занадто високі ставки за кредитами, надмірні вимоги до застави та наявність інших джерел фінансування (графік 9).

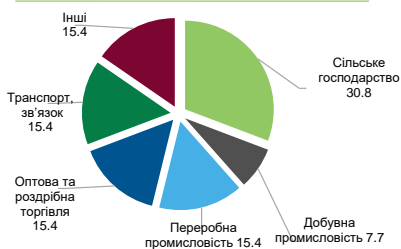
Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 94.2%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

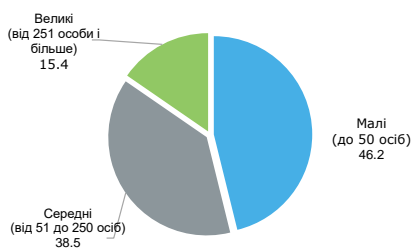
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий:** баланс відповідей – «мінус» 23.1% (у попередньому кварталі – «мінус» 18.2%) (графік 3). У цілому по Україні – «мінус» 19.3%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва вищий, ніж нормальний:** баланс відповідей – 11.1% (у III кварталі 2022 року – 14.3%);
- **ресурси вільних виробничих потужностей достатні, щоб задовольнити неочікуване зростання попиту:** баланс відповідей – 15.4% (у попередньому кварталі – 50.0%).

Паспорт вибірки^{1,2}

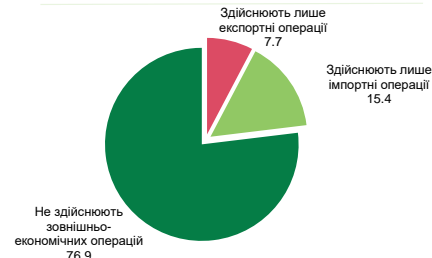
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємства за кількістю працівників, %

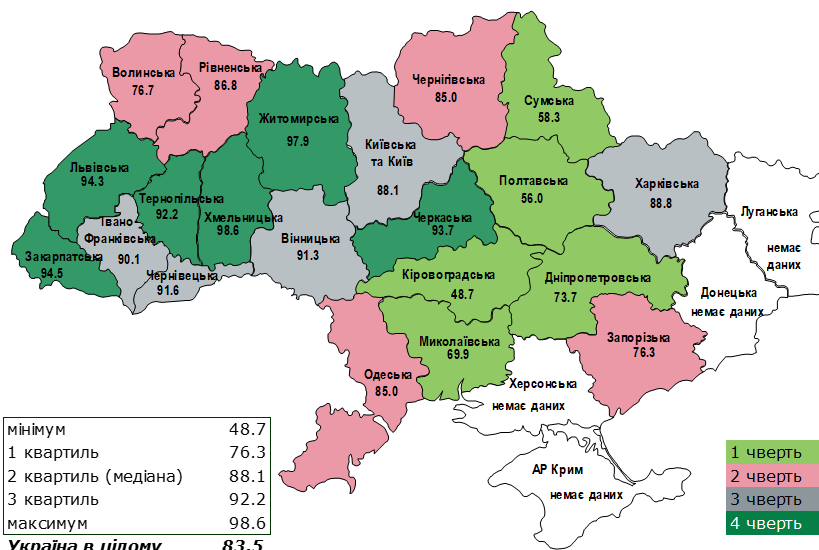

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 01–26 листопада 2022 року;
- опитано всього 13 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

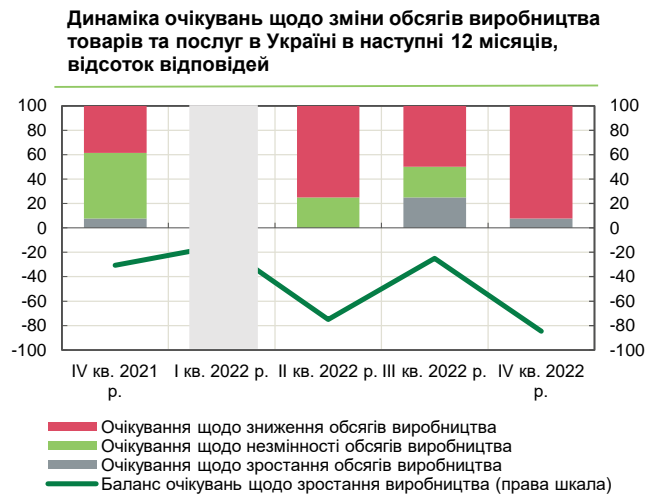
*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Житомирської області щодо ділової активності (за складовими)⁴

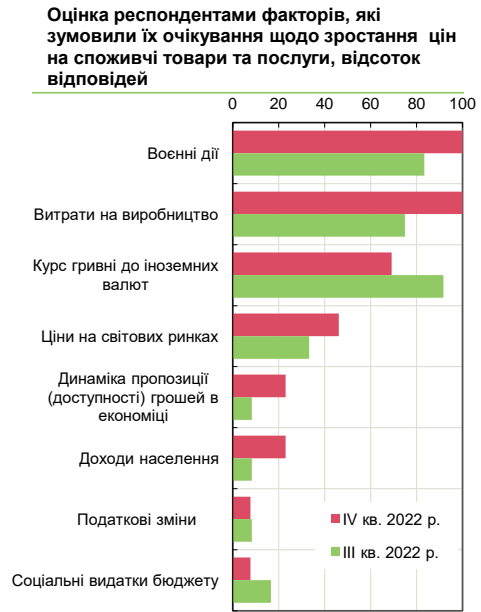
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2021 р.	I кв. 2022 р.	II кв. 2022 р.	III кв. 2022 р.	IV кв. 2022 р.
фінансово-економічного стану	0.0		-25.0	16.7	-15.4
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	0.0		-9.1	50.0	15.4
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-8.3		-28.6	0.0	-9.1
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	7.7		-14.3	0.0	-9.1
кількості працівників	0.0		-33.3	8.3	7.7

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань (ІДО) – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.
⁴ У зв'язку з початком війни та передчасним завершенням опитування у I кварталі 2022 року вибірка нерепрезентативна.

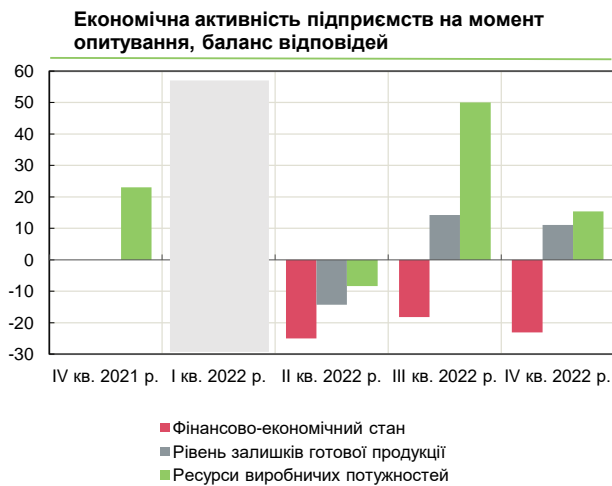
Графік 1

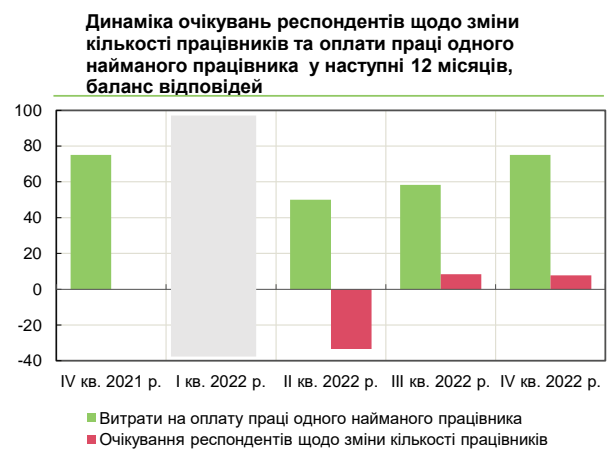
Графік 2

Графік 3

Графік 4

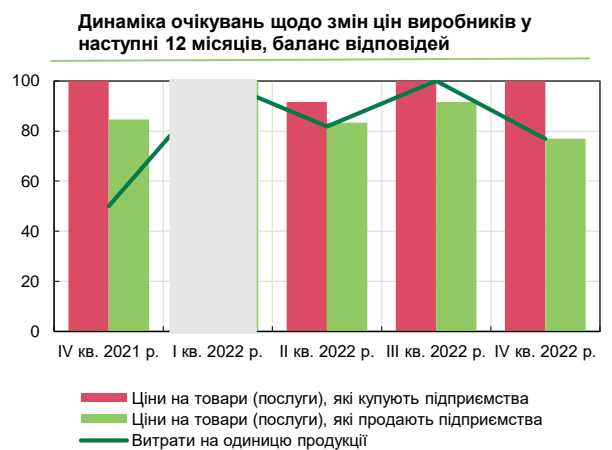

Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

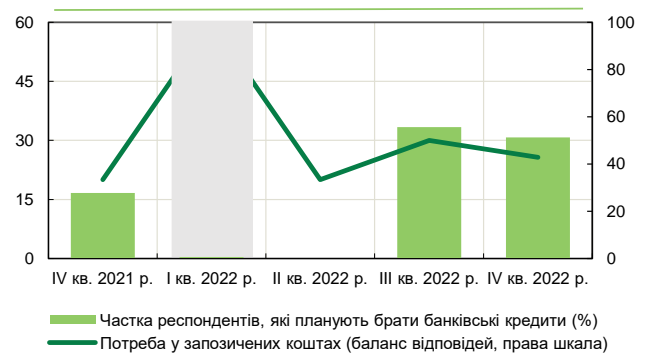
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

